

#מוגנים - שבוע מערכת החינוך בנושא פגיעות מיניות ברשת – מניעה, זיהוי והתמודדות

הס"ף

אננות ברשת – מניעת פגיעה

שיעור כישורי חיים לתלמידי בית הספר היסודי (חמ"ד וכללי)

הרשת משמשת מרחב משמעותי בחיי התלמידים שלנו. מחשבים ניידים, טאבלטים, סמארטפונים וכל מה שהם מכילים מהווים מרחב המזמן הזדמנויות יחד עם אתגרים רבים. הרשת מספקת את הצרכים הפסיכולוגיים וההתפתחותיים של התלמידים כגון: צורך בקשר ואהבה, בשייכות ובריגוש, צורך בעניין, בסיפוקים-רגעיים או מתמשכים, הפגת שעמום ועוד. במרחב זה בונים התלמידים "תדמית דיגיטלית" ומפתחים את הביטחון העצמי וההערכה העצמית, מתקשרים, צוברים ידע ומפיקים הנאה. בו בזמן דרך אותם תדמית ומרחב הם עלולים לפגוע ולהיפגע.

בשנים האחרונות עם התפתחותו של המרחב הווירטואלי (cyberspace) התפתחה זירה חדשה ייחודית של פגיעות מיניות – הפגיעה ברשת. האוכלוסייה החשופה ביותר לפגיעות אלה הינה באופן טבעי הילדים ובני הנוער אשר מרבים להימצא בה. בעידן המהפכה הטכנולוגית בה אנו חיים, התנהגות של פגיעה מינית ברשת מסוגים שונים נתפסת לעיתים על ידי ילדים כנורמטיבית למרחב המקוון, והם מתקשים לעיתים לזהותה כמסכנת ופוגעת.

תפקידנו כמבוגרים משמעותיים חשוב יותר מתמיד: לתווך, לאפשר בדיקה עצמית ולהוביל לבחירה מושכלת המתבוננת פנימה והחוצה, בדיקה המאפשרת לתלמידנו לעצור לרגע ולפעול מתוך שיקול דעת הלוקח בחשבון את העצמי ואת האחר.

לרשותכם פעילות העוסקת בפגיעה ברשת המיועדת לתלמידי היסודי:

מטרות

1. הרחבת היכולת לזהות מה נחשב כפגיעה מינית ברשת תוך היכרות עם החוק.
2. פיתוח יכולת ההתבוננות הפנימית במטרה לזהות מה מתאים ומה אינו מתאים עבורם תוך הבנת הצרכים החברתיים המנהלים את הפעילות ברשת.
3. הרחבת היכולת להימנע מפגיעה באחר או בעצמי דרך הרשת.

בידי המורה שתי אפשרויות להנחיית השיעור:

אפשרות ראשונה : מחלקים את הכיתה לקבוצות. כל קבוצה מקבלת אירוע מתוך הנספחים ועונה על השאלות המנחות.

אפשרות שניה: מחלקים את הכיתה לקבוצות ונותנים לכל קבוצה כרטיס אירוע ריק. על הקבוצה למלא את הכרטיס באירוע מתוך החוויה שלהם (אירוע שנתקלו בו / שמעו עליו / קרה להם).

שאלות הנחייה לתלמידים לאפשרות הראשונה:

אילו תחושות, רגשות ומחשבות עולות בך בקריאת האירוע?

האם היית נענה להצעה /מצטרף /משתף פעולה ?

כיצד ניתן להגיב במקרה כזה?

למי ניתן לפנות בבקשת עזרה? האם היית פונה?

אם לא, מדוע? מה היה מסייע בידיך בכל זאת לבקש עזרה?

האם היית מגדיר את האירוע "כמצב בטוח" או "מצב מסוכן"?

האם נחשפת לאירוע דומה בהתמודדות ברשת?

האם יש שאלה או דילמה שעולה בקריאה? אם כן, מהי?

האם הדיון בקבוצה סייע לך להחליט כיצד לנהוג? מה סייע בקבוצה?

שאלות הנחיה לאפשרות השנייה:

ספרו בקבוצה על אירוע של פגיעה ברשת, כתבו אותו בכרטיסים שקיבלתם. מדובר באירוע ששמעתם עליו, שקרה לכם או למישהו מוכר לכם, שקראתם בעיתון, וכו'.

ענו על השאלות בקבוצה:

אילו תחושות, רגשות ומחשבות עולות בכם עם קריאת האירוע?

רשמו את מגוון התחושות הרגשות והמחשבות – כולן לגיטימיות (אין נכון/לא נכון).

אילו **מחשבות** עברו בנער/ה לפי דעתכם?

נסו לדמיין מה הנער/ה הרגיש/ה? כיצד **ההרגשה השפיעה** על ההתרחשות באירוע?

האם הייתה **פנייה לעזרה** במהלך האירוע? אם כן למי? מה היה בדמות שסייע בבקשת העזרה?

האם אתם מזהים **תמרורי אזהרה** במהלך האירוע?

כתבו **תובנות** מתוך האירוע.

כרטיסיות אירוע לאפשרות א':

הודעה בפייסבוק:

"חולמת להצליח? להיות מפורסמת? אנחנו כאן בדיוק בשביל להגשים את החלום!!!

השאירי את הפרטיים האישיים

בצירוף תמונת גוף שלך בבגד ים ונחזור אליך בהקדם"

משחק "פורטנייט"

דני שיחק במשחק פורטנייט עם "שחקנים" נוספים שאינו מכיר

באחד המשחקים התערב דני עם אחד השחקנים:

"מי שיצלם את עצמו ללא בגדים, יזכה בשחקן היקר ביותר של חברו"

סטטוס יום א': שבוע טוב עם החצאית של זארה

סטטוס יום ב': טיול עם השכבה וכובע נייק

סטטוס יום ג': יום נפלא בבריכה ובגד הים של FOX

רונה ודנה חברות טובות אך לאחרונה התגלע ביניהן ויכוח סוער שגרם להן להסתכסך.

לרונה ודנה סרטונים ותמונות משותפות, ביניהן תמונות אינטימיות

באחד הימים החליטה רונה "לנקום" בדנה

וחיברה סרטון במיזיקלי עם תמונות אינטימיות של דנה יחד עם כיתוב פוגעני ומעליב

היא העלתה את הסרטון לרשת.

אישה שמארתת ילדות לסוכנות דוגמנת יצרה קשר עם נעמי דרך הפייסבוק. היא אמרה לנעמי שהיא מאד יפה ותתאים לסדרת צילומים לפרסומת לחברת אופנת ילדים ידועה שעומדת להוציא קולקציה חדשה של בגדי חורף. האישה הזמינה את נעמי להגיע ביום שלישי אחר הצהריים לקניון הקרוב לביתה, שם יתאספו כל הילדות שנבחרו לצילומים ויקחו אותן לאולפן להצטלם. נעמי מאד מתרגשת מהמפגש הזה...

אריאל מחכה שיובל חברו יסיים להכין שיעורים ובינתיים משחק בטלפון של יובל. הוא מוצא אצלו בטלפון סרטון של זוג ללא בגדים עושה דברים של מבוגרים. אריאל שולח את הסרטון בקבוצת הווטסאפ הכיתתית וכותב: תראו מה שיובל מחזיק בטלפון שלו...

דן חבר כבר כמה חודשים בקבוצת "אוהבים את מסי". השבוע כתבו בקבוצה שמסי מגיע לארץ והוא ישמח להיפגש עם האוהדים הכי שרופים שלו. מי שרוצה להיפגש עם מסי ישלח את שמו ומספר הטלפון שלו למנהל הקבוצה, שיצור איתו קשר כדי למסור פרטים על הפגישה.

המנחה יתייחס לנקודות הבאות במליאה :

- להגדיר את הקונפליקט בו נמצא התלמיד – מה הקושי? ההתלבטות? מהו הסיכון?
- החיבור של כל קונפליקט לצורך התפתחותי - רגשי – מהו?
- אילו כללים יש לנו בכדי לעזור לנו לשמור על עצמנו? יש אפשרות שהתלמידים ינסחו בעצמם את הכללים .
- מדוע חשוב לשתף במצבים של התלבטות לגבי התנהגות ברשת? למי אני יכול לפנות במצבי קונפליקט כאלו? חשוב לרשום ע"ג הלוח את האפשרויות השונות לבקשת עזרה.
- במה שונה התמודדות ברשת מ"התמודדות" רגילה שאינה במרחב הווירטואלי?

חשוב להדגיש: אנו לא שוללים שימוש ברשת אך חשוב שהרשת תהיה רשת הצלה ולא מלכודת!

סיום

אפשר לסכם את השיעור באמצעות השלמת היגדים: (מצורף דף נספח)

את ההיגדים אפשר לפזר על הרצפה וכל תלמיד בוחר היגד שאליו הוא יתחבר ומשתף במליאה.

מומלץ להוסיף דפי היגד ריקים על מנת שילדים יוכלו להביע את עצמם באופן חופשי.

הערה:

אם מס' התלמידים גדול, אפשר להוסיף היגדים או לצלם מכל היגד שני עותקים.

מסרים שחשוב להעביר לתלמידים

- שמרו על פרטיותכם ואל תמסרו פרטים מזהים (שם+ שם משפחה + כתובת+ טלפון+ סיסמה+ שם בית הספר+ תמונה שלכם) למי שלא פגשתם.
- הגדירו מי יכול לראות את מה שאתם מעלים ברשת.
- אם הכרתם ברשת מישהו שנשמע או נראה נחמד, **אל תפגשו איתו** ללא ידיעת ההורים או ללא הסכמתם.
- אם תרגישו ששיחה שאתם מנהלים לא נעימה או מבלבלת אתכם - באפשרותכם להתנתק ולחסום.
- תכנים ברשת המכילים סרטים או תמונות שיש בהם אלימות, הפחדה, איברים פרטיים של אנשים או כל דבר שגורם לכם להרגיש לא בנוח אינם מתאימים לצפייה.
- אנשים שאינם מוכרים לכם עלולים להיות מתחזים.
- אנשים שהכרתם ברשת עשויים לפגוע בכם לאחר שרכשו את האמון שלכם.
- כשפרופיל מעלה הרבה "**stories**" ונראה פעיל או כשפרופיל יש הרבה עוקבים, זה לא בהכרח מעיד עליו שהוא פרופיל אמיתי ואמין (לעיתים אנשים מתחזים עושים זאת בצורה מתוחכמת וכך מיצרים עוקבים רבים).
- כשמגיעה הצעת עבודה לילדים ובני נוער ברשת לצורך הופעה או פרסום כגון דוגמנות - זה מצריך אישור הורים על פי חוק. אם אין בקשה לאישור הורים מצד המציע או אם יש מצדו הפצרה להתחיל לעבוד ללא ידיעת הורים - זה צריך להדליק נורה אדומה! מדובר אולי בניסיון פגיעה.
- חשוב לא לשמור בנייד תמונות וסרטונים אינטימיים, ולא לשלוח אותם לאף אחד, גם לא לחברים טובים. כך נמנע אפשרות להפצת תיעוד פרטי ללא הסכמה.

- במקרה של פגיעה חשוב לתעד את המידע הפוגעני (צילום מסך).
- שיתוף ההורים הוא חשוב. אפשר לשתף גם מורה/יועצת/מנהלת או כל מבוגר שאתם סומכים עליו. גם אם אתם חוששים מתגובת המבוגר לו החלטתם לספר, זכרו שאתם חשובים לו והוא יסייע ויגן עליכם כשתזדקקו לכך.
- ניתן ומומלץ לפנות למערך הלאומי להגנה על ילדים ונוער ברשת – מוקד 105 להיוועצות וקבלת עזרה במקרי פגיעה.

כל זמן הוא הזמן הנכון להתלונן על הפגיעה!

אפשר וצריך לפנות לעזרה, בכל שלב בתהליך הפגיעה:

אם הצלחתם לזהות מראש שזו פגיעה ומנעתם אותה – חשוב לשתף כדי לקבל עידוד ותמיכה וכדי לוודא שאותו אדם לא יפגע בבני נוער אחרים.

אם הפגיעה מתרחשת כעת ואתם נתונים עכשיו לאיום, סחיטה, פיתוי או פגיעה פיזית – חשוב לשתף כדי לעצור את הפגיעה, לשמור עליכם ולמנוע מהפוגע להמשיך לפגוע.

אם הפגיעה הסתיימה – חשוב לשתף כדי לקבל שתוכלו לקבל תמיכה ועזרה וכדי למנוע מאותו אדם לפגוע בבני נוער אחרים.

נספח מספר 1

ההיגדים :

מחשבה שעולה בי בעקבות השיעור.....

בעקבות השיעור אני מרגיש ש....

למדתי מהשיעור ש....

עד היום לא ידעתי ש.....

"פגיעה ברשת" המשמעות בעיני היא....

המרחב הווירטואלי הוא.....

אני לוקח על עצמי

המרחב הווירטואלי והקשר עם ההורים שלי....

הדבר שסייע לי לא להיפגע ברשת הוא.....

אני שמח שדברנו על.....כי.....

אני מבקש שנדבר על.....כי.....

תמרור אזהרה נוסף שלמדתי.....

השיעור חידש לי.....

כלל שאני מנסח מהשיעור הוא.....

הגלישה ברשת היא.....

בעד ונגד הגלישה ברשת.....

מה שאני אומר לעצמי בעקבות השיעור.....

נספח מספר 2 – סוגי פגיעות מיניות ברשת:

- א. **צילום תמונות/סרטונים אינטימיים ללא ידיעת המצולם ו/או ללא הסכמתו**
- ב. **הפצת תמונות/סרטונים אינטימיים ללא ידיעת המצולם ו/או ללא הסכמתו**
- ג. **צילום עצמי והפצה עצמית של תמונות או סרטונים בעלי תוכן אינטימי**
- ד. **הפצת תמונות/סרטונים בעלי תוכן פורנוגרפי של אנשים זרים/לא מוכרים ללא רשות המקבל.**
- ה. **החזקה והפצה של חומרים פורנוגרפיים בהם מצולמים קטינים.**
- ו. **הפצה עצמית ביודעין של תמונות וסרטונים בעלי גוון מיני/פורנוגרפי ללא אישור המקבל.**
- ז. **סקסטורשין – סחיטה באיומים על בסיס תמונות, סרטונים או טקסטים בעלי אופי מיני.**
- ח. **פדופיליה ברשת – יצירת קשר עם קטינים בפרופיל מזויף, תוך פיתוי ושכנוע להצטלם/ לשלוח צילומים/ לבצע בעצמם מעשים מיניים למול מצלמה.**
- ט. **קביעת מפגשים עם קטינים דרך הרשת בעזרת פרופיל מזויף לצורך פגיעה מינית ממשית בהם.**
- י. **עבירות אינוס/ מעשה סדום/ מעשה מגונה ברשת – (החוק בנושא אונוס, מעשה סדום ומעשה מגונה תקף גם לגבי פגיעה ברשת)**
- יא. **שידול לזנות דרך הרשת**

נספח מספר 3 – מידע על המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת - מוקד 105

נספח מספר 4 – איך נזהה את סימני האזהרה לפגיעה מינית ברשת?

איך אפשר לדעת שמנסים לפאז בנו דרך הרשת? #האצבעות_יודעות

קיבלת הצעה ברשת ממישהו שאינך מכיר באופן אישי, מישהו שאינו חבר או חברה. אתה מתלבט: אולי זו הצעה שווה וטובה? אולי לא. אולי זאת הצעה שעלולה לפתות אותך, לשקר לך ולגרום לך להיפגע. איך תדע? #האצבעות_יודעות

הבט על כף ירך וסגור את אצבעותיך לאגרוף. כעת ענה על 5 שאלות, אחרי כל תשובה פתח אצבע אחת:

1. האם בקש ממך לכתוב פרטים אישיים או לפזח תמונות אישיות?
2. האם בקש ממך לשמור זאת בסוד וללא תאגף להוריות?
3. האם מחמיאים לך ואומרים לך שאתה ממש מיוחד?
4. האם מציעים לך להיפגש ללא ידיעת הוריות?
5. האם מבטיחים לך פרסום, כסף, פאיסה עם מפורסמים או מתנות?

הבט על היד שלך... היא אומרת לך "עצור"
כל אצבע ביד שלך מסמנת לך – אל תקליד, אל תענה, אל תשלח
אל תמשיך להיות בקשר עם האדם הזה, הוא עלול לפגוע בך.
ספר עליו מיד להוריות, למורה או ליועצת
אין כמוך! אתה יודע לשמור על עצמך!

#האצבעות_יודעות